

Percepziun e comunicaziun

A. Percepziun e reflexiun

1. Las scolaras ed ils scolars san concepir cleras ideas figurativas, svilupper vinavant ellas e discutir dad ellas.

Concepir e svilupper vinavant ideas

AF.1.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	b	<ul style="list-style-type: none"> san concepir, cumbinar e svilupper vinavant a moda associativa ed intenziunada cleras ideas figurativas da situaziuns passadas, preschentas e futuras, e quai da differentas opticas (p.ex. istorgia en maletgs, troglodits, visium futuristica). san denominar lur cleras ideas figurativas e communitgar davart ellas.
---	---	---

2. Las scolaras ed ils scolars san percepir ed observar maletgs e reflectar davart tals.

Percepir sur plirs organs sensitivs

AF.1.A.2 Las scolaras ed ils scolars ...

2	1b	<ul style="list-style-type: none"> san identifitgar e descriver l'interacziun tranter las percepziuns visualas, tactilas, auditivas e chinesticas e discutir sur da quai.
---	----	--

Observar attentivamain

AF.1.A.2 Las scolaras ed ils scolars ...

2	2b	<ul style="list-style-type: none"> san cumparegliar lur observaziuns da color, grondezza, moviment e furma cun las observaziuns d'auters.
	2c	<ul style="list-style-type: none"> san observar per in temp pli lung creatiras, situaziuns, objects, contemplar maletgs e sa barattar davart lur sentiments e lur enconuschientschas. san cumparegliar lur savida preliminarina cun l'observaziun ed identifitgar caracteristicas dals maletgs.
	2d	<ul style="list-style-type: none"> san descriver lur observaziuns da fenomens da spazi, da color e da moviment (p.ex. vischinanza-distanza, glich-sumbriava, maschaidas da color opticas, sequenza da maletgs).

3. Las scolaras ed ils scolars san sa far e motivar ideas esteticas.

Far e motivar in'idea estetica

AF.1.A.3 Las scolaras ed ils scolars ...

2	b	<ul style="list-style-type: none"> san descriver e giuditgar tratgs caracteristics e segns da qualitat specifics da maletgs (p.ex. motiv, nianza da color, cumposiziun dal maletg).
	c	<ul style="list-style-type: none"> san motivar cun criteris in parairi estetic personal, svilupper in'atgna opiniun e cumparegliar quella cun auters puncts da vista.

B. Preschentaziun e documentaziun

1. Las scolaras ed ils scolars san documentar e preschentar process figurativs e communitgar sur dad els.

Documentar

AF.1.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	1b	<ul style="list-style-type: none"> san scriver si e mussar fastizs da lur process (p.ex. diari, quadern da skizzas, collecziun da las lavurs).
---	----	---

Preschentar e communitgar

AF.1.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	2b	<ul style="list-style-type: none"> san declarar lur process ed exponer lur products (p.ex. etichettar, illuminar). san commentar cun expressiuns tecnicis lur process e products. san declarar l'impurtanza subjectiva da lur maletgs.
---	----	---

projects d'instrucziun

Contexts ed orientaziun

A. Cultura ed istorgia

1. Las scolaras ed ils scolars san leger, ordinar e cumparegliar ovras d'art da differentas culturas ed epocas sco era maletgs dal mintgadi.

Leger ovras d'art e maletgs

AF.3.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	1b	<ul style="list-style-type: none"> san perscrutar e descriver simbols, la cumposiziun e l'expressiun en ovras d'art da differentas culturas ed epocas sco era en maletgs dal mintgadi.
---	----	---

Enconuscher ovras d'art

AF.3.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	2b	<ul style="list-style-type: none"> enconuschan ovras d'art exemplaricas dal preschent e dal passà sco era da differentas culturas (p.ex. ovras d'art dad Angelika Kaufmann, Alberto ed Augusto Giacometti, Giovanni Segantini, Ernst Ludwig Kirchner sco era ovras en exposiziuns actualas da museums e d'instituziuns d'art). san svilupper dumondas (p.ex. en scuntradas cun artistas ed artists e cun ovras d'art originalas).
---	----	---

Cumparegliar agens maletgs cun ovras d'art

AF.3.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	3b	<ul style="list-style-type: none"> san identifitgar svilup, lingua da las furmas, preschentaziun dal corp e dal spazi en ovras d'art, cumparegliar qual cun agens maletgs e mussar differenzas sco era tratgs cumainvels.
---	----	--

B. Senn per l'art e per maletgs

1. Las scolaras ed ils scolars san identifitgar effect e funcziun d'ovras d'art e da maletgs.

Effect dal maletg

AF.3.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	1b	<ul style="list-style-type: none"> san perscrutar ovras d'art e maletgs areguard intenziun da preschentaziun ed effect dal maletg (p.ex. stereotips, clichés, ficziun). realiseschan che maletgs pon vegnir midads e manipulads (p.ex. perspectiva, retagl dal maletg, proporziun, effect da las colors, contrast, defurmaziun).
---	----	--

Funcziun da maletgs

AF.3.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	2b	<ul style="list-style-type: none"> realiseschan che ovras d'art e maletgs pon intimar, mussar, documentar ed infurmar (p.ex. comunicaziun da reclama, documentaziun, instrucziun da diever, maletg da fantasia).
---	----	---

Process e products

A. Process figurativ

1. Las scolaras ed ils scolars san svilupper - sulets u en gruppas - ideas independents da maletgs da differentas situaziuns e temas.

Svilupper in'idea per in maletg

AF.2.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	b	<ul style="list-style-type: none"> san svilupper atgnas ideas per maletgs e dumondas che derivan da lur mund da fantasia e da viver e che pertugnan la natira, la cultura ed il mintgadi (p.ex. uman, flora e fauna, istorgias, ficziuns, scrittiras).
---	---	---

2. Las scolaras ed ils scolars san realisar - sulets u en gruppas - process figurativs ed amplifitgar lur lingua figurativa.

Rimnar ed ordinar, experimantar

AF.2.A.2 Las scolaras ed ils scolars ...

2	1b	<ul style="list-style-type: none"> san s'avischinar avertamain en gieu ed experiment a situaziuns, scuvrir chaussas novas ed engrondir uschia lur pussaivladads da s'exprimer a moda figurativa.
	1c	<ul style="list-style-type: none"> san rimnar ed ordinar materialias, chaussas e maletgs da l'agen mund da viver e dals conturns pli vasts tenor criteris sco era experimantar cun quels. san trair a niz collecziuns ed experimnts sco funtauna d'inspiraziun per lur ulteriur process figurativ.
	1d	<ul style="list-style-type: none"> san reagir en il gieu ed experiment a chaussas imprevisas, scolar lur atenziun per detagls ed amplifitgar lur lingua figurativa.

Concentrar e svilupper vinavant

AF.2.A.2 Las scolaras ed ils scolars ...

2	2b	<ul style="list-style-type: none"> san giuditgar lur maletgs tenor criteris prescripts ed obtegnair da quai impuls per densifitgar u per svilupper vinavant tals.
---	----	--

C. Proceduras d'art figurativ e metodas orientadas a l'art

1. Las scolaras ed ils scolars san perscrutar l'effect da proceduras figurativas e duvrar per lur idea per in maletg.

Dissegnar, malegiar

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	1b	<ul style="list-style-type: none"> san variar il smatg sin il rispli u sin la color cun dissegnar e malegiar cun colors cuvrintas sco era plitgusch transparentas.
	1c	<ul style="list-style-type: none"> san dissegnar cun gests (p.ex. a moda garmadia, precauta, svelta, plaunal, frottar, scrivlottar, mantunar e malegiar bletsch-sin-bletsch.
	1d	<ul style="list-style-type: none"> san schraffar e malegiar intenziunadamain a moda cuvrinta.

Stampar

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	2b	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun frottascha e squitsch da bul (p.ex. corda, gumma, cucun) ed applitgar quai.
	2c	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun squitsch da schablona e heliografia (p.ex. tetrapack, stiropor) ed applitgar quai.
	2d	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun monotopia, squitsch rullant e squitsch a duas colors ed applitgar quai.

Collaschar, montar

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	3b	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun la montascha cun mantunar, plunar, colliar e cumbinar ed applitgar tala.
	3c	<ul style="list-style-type: none"> san collaschar e montar cun suppostar, tagliar en, volver si, arranschar e dar en quest connex in'atenziun speziala a las transiziuns ed a las collaziuns.
	3d	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun collascha e montascha digitala ed applitgar talas (p.ex. relaziun dal maletg en il maletg, pers da maletgs).

Modellar, stgaffir, construir

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	4b	<ul style="list-style-type: none"> san modellar cun far davent e chavar or e stgaffir e construir cun unir, plegar e nuar.
	4c	<ul style="list-style-type: none"> san modellar cun defurmar e surfurmar e stgaffir e construir cun montar (p.ex. mobile, stabile).
	4d	<ul style="list-style-type: none"> san modellar cun dissegnar e furmar suenter las parts (p.ex. figura ed object) e stgaffir e construir cun storscher, tatgar e nuar.

Giugar, agir, inscenar

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	5b	<ul style="list-style-type: none"> san inscenar l'agen corp, objects, figuras e spazis (p.ex. tableau vivant, mascras, spazis dal maletg cun glich da color, gieu cun las sumbrivas).
---	----	--

Fotografar, filmar

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	6b	<ul style="list-style-type: none"> san observar differentas perspectivs, relaziuns da glich e retagls dal maletg cun fotografar.
	6c	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun contrasts da color, vischinanza e distanza cun fotografar ed applitgar quai (p.ex. fotoroman, film da dissegns animads).

2. Las scolaras ed ils scolars san applitgar metodas orientadas a l'art.

Metodas orientadas a l'art

AF.2.C.2 Las scolaras ed ils scolars ...

2	b	<ul style="list-style-type: none"> san represchentar a moda figurativa experientschas da l'udir, dal savurar, dal gustar, dal sa mover u dal palpar (p.ex. malegiar musical).
	c	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun pussaivladads da represchentar chaussas cun reproducir, alienar, transfurmar e plunar ed applitgar talas. san experimantar cun pussaivladads da represchentar chaussas cun interpretar en moda diversa e spievlar ed applitgar talas.
	d	<ul style="list-style-type: none"> san represchentar a moda figurativa experientschas da l'udir, dal savurar, dal gustar, dal sa mover u dal palpar (p.ex. dissegnar ritmus).

D. Materialias ed iseglia

1. Las scolaras ed ils scolars san experimantar cun caracteristicas ed effects da materialias e d'iseglia ed applitgar quellas en il process figurativ.

Materialias graficas da malegiar e purtaders da maletgs

AF.2.D.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	1b	<ul style="list-style-type: none"> san far experiments da dissegnar e da malegiar cun colors natirals, materialias natirals e charvun ed applitgar quai. san experimantar cun las caracteristicas da purtaders da maletgs (p.ex. tschtschant, refusant, glich, grugl, porus) e duvrar talas.
	1c	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun risplis loms e dirs, cridas soivblas en l'aua e permanentas, gouache e colors d'aua ed applitgar quels. san experimantar cun stoffa, lain e vaider sco purtaders da maletgs e duvrar quai.
	1d	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun tusch, grafit, pigments da color e substanzas liantas ed applitgar tals. san prubar or e tschner purtaders da maletgs (p.ex. carta postal, post-it, material recicla, areal da scola).

Materialias plasticas, constructivas

AF.2.D.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	2b	<ul style="list-style-type: none"> san far experiments plasticas cun arschiglia, lain, stoffa, fidarom, filfier e corda e duvrar quels materials per ina preschentaziun tridimensiunala.
	2c	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun l'effect da materialias plasticas e duvrar ellas per ina preschentaziun tridimensiunala.
	2d	<ul style="list-style-type: none"> san experimantar cun savun dir, gip, chartun fortifitg, folia da metal e da plastic sco material tridimensiunel ed applitgar quels materials.

Iseglia

AF.2.D.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2	3b	<ul style="list-style-type: none"> san sondar las pussaivladads d'applicaziun e l'effect d'iseglia construista sez, d'in cilindar per la stampa, spatiglia e rolla e duvrar quella iseglia intenziunadamain.
---	----	---